

Paweł Piekarski

Naruszenie nietykalności cielesnej policjantów, jako funkcjonariuszy publicznych w województwie kujawsko-pomorskim

Studia z zakresu nauk prawnoustrojowych. Miscellanea 3, 59-83

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Paweł Piekarski*

Naruszenie nietykalności cielesnej policjantów, jako funkcjonariuszy publicznych w województwie kujawsko-pomorskim

Streszczenie: Artykuł przybliży istotę i skalę zjawiska nasilającej się agresji w stosunku do policjantów, którzy pełnią służbę na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Z roku na rok wzrasta liczba przestępstw naruszenia nietykalności interweniujących funkcjonariuszy. Autor przedstawia dane dotyczące: powodu interwencji policyjnej, czasu i miejsca zaistnienia czynu, zachowania się i liczby sprawców, skutki dla funkcjonariusza, płeć, wiek i stan psychofizyczny sprawcy oraz rodzaj zastosowanych działań wobec napastnika. Obrazuje również liczbę funkcjonariuszy przeprowadzających interwencję, płeć pokrzywdzonych policjantów, staż służby, komórkę pełnienia służby. Wyniki przeprowadzonych analiz zostały zaprezentowane w zbiorczych zestawieniach tabelarycznych oraz wykresach.

Słowa kluczowe: naruszenie nietykalności, policjant, funkcjonariusz publiczny, województwo kujawsko-pomorskie.

Violation of bodily integrity of police officers, as public officials in the province kujavian-pomeranian

Summary: The article presents the nature and scale of growing aggression towards the policemen who work in Kujawy and Pomorze province in Poland. The number of criminal breach of the physical inviolability of the intervening officers has been increasing lately. The author presents data concerning reasons of the police intervention, time and place of the action, impact on the intervening policemen, behavior and the number of perpetrators, sex, age and psychophysical condition of the offenders and type of action taken against the attacker. It also shows the number of intervening officers, sex of the victimised policemen, length of service and their status and rank in the police. The results of the analyzes are presented in aggregated tables and charts.

Key words: violation of the inviolability, policeman, public official, Kujawy and Pomorze province.

* Mgr inż. Paweł Piekarski, starszy sierżant, Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy, Wydział Kontroli.

1. Wprowadzenie

Ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji powołano do życia umundurowaną i uzbrojoną formację, której misją jest służba społeczeństwu i ochrona bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego¹. Charakter realizowanych przez Policję zadań wskazuje jednoznacznie na fakt trwałego wpisania niebezpieczeństwa towarzyszącego, każdemu z funkcjonariuszy zarówno podczas realizacji czynności służbowych, jak również poza godzinami służby, gdyż funkcjonariuszem Policji jest się przysłowiowe 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu.

Czytając treść roty ślubowania² składanej uroczyście przez każdego z funkcjonariuszy Policji można stwierdzić z całą stanowczością, że Policja jest formacją zawodową, w której działania, wpisano obowiązek narażania życia.

Dokonując świadomego wyboru ścieżki zawodowej, każda z osób powinna zdawać sobie sprawę, że służba w Policji wiąże się nie tylko z ogromną odpowiedzialnością, ale również z nieustannym zagrożeniem, w wyniku którego nie tylko ryzykują utratę zdrowia, lecz również i życia.

Powszechne stały się już informacje podawane w mediach o próbie rozjechania interweniujących policjantów, użyciu wobec funkcjonariuszy broni palnej, noża czy innego równie niebezpiecznego narzędzia. Sprawcy stają się coraz bardziej zuchwali i bezwzględni w swoich poczynaniach okazując lekceważący stosunek do organów Policji poprzez rosnącą z roku na rok liczbę przestępstw znieważenia funkcjonariuszy Policji, jak również agresję fizyczną, podczas stosowania której sprawcy wykorzystują niejednokrotnie w swoich atakach niebezpieczne narzędzia z bronią palną włącznie. Powyższe stanowisko zostało wyrażone przez autora publikacji w oparciu o doświadczenie zawodowe oraz dane statystyczne będące w posiadaniu Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy. Jako funkcjonariusz kujawsko-pomorskiej Policji zajmujący się, na co dzień analizą wydarzeń nadzwyczajnych zaistniałych każdego dnia z udziałem policjantów, autor zauważa potrzebę empirycznego zbadania problematyki popełniania przestępstw stypizowanych w art. 222 kk. w stosunku do policjantów garnizonu kujawsko-pomorskiego, do których doszło na przestrzeni 4 ostatnich lat. Informacje ilościowe dotyczące wyżej wymienionego przestępstwa stanowią przede wszystkim dane statystyczne Policji przywoływane, co jakiś czas w mediach, wyrażone jedynie

¹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 1 ust. 1, (Dz. U. 2007, Nr 43, poz. 277, z późn. zm.).

² „Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków policjanta, ślubuję: służyć wiernie Narodowi, chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny, strzec bezpieczeństwa Państwa i jego obywateli, nawet z narażeniem życia. Wykonując powierzone mi zadania, ślubuję pilnie przestrzegać prawa, dochować wierności konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzegać dyscypliny służbowej oraz wykonywać rozkazy i polecenia przełożonych. Ślubuję strzec tajemnic związanych ze służbą, honoru, godności i dobrego imienia służby oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej”.

w liczbach. W związku z powyższym zasadnym było zbadanie tematu w sposób pozwalający uzyskać odpowiedź na pytania dotyczące nie tylko ile popełniono przestępstw?, ale również gdzie doszło do przestępstwa?, kiedy je popełniono?, dlaczego ich dokonano?, kto był sprawcą?, czym się posłużył?, jak postąpił?, wobec kogo je popełnił? oraz jakie konsekwencje poniósł?

Literatura przedmiotu poświęcona jest w dużej mierze przepisom prawa odnoszącym się do ochrony prawnej funkcjonariuszy publicznych, wykładni naukowej znamion czynów przestępczych, jak również obrazuje istotę zadań realizowanych przez policjantów w codziennej służbie. Temat niniejszej publikacji nie był przedmiotem dotychczas prowadzonych badań naukowych obrazujących w szerszym ujęciu okoliczności, miejsca, sprawców i ofiary przestępstw naruszenia nietykalności cielesnej, czynnej napaści oraz znieważenia funkcjonariusza Policji. Przeprowadzone badania dokonano w oparciu o meldunki zdarzeniowe „telegramy”, które zostały sporządzone przez służbę dyżurną jednostek Policji w związku z zaistniałym na danym terenie garnizonu kujawsko-pomorskiego zdarzeniem z udziałem funkcjonariuszy Policji i przekazane do dyżurnego Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy. Dane statystyczne pochodzą również z policyjnego systemu „Temida” wykorzystywanego w latach 2009–2012 do zbierania, gromadzenia, przechowywania, przetwarzania, opracowywania i udostępniania danych statystycznych o przestępczości oraz zamachach samobójczych i wypadkach tonięcia.

Publikacja składa się z kilku części poczynszy od podstawy ochrony prawnej policjantów, którzy realizując przypisane im zadania są narażeni na przestępstwo dotyczące naruszenia nietykalności cielesnej stypizowane w art. 222 Kodeksu karnego. Dla lepszego zrozumienia omawianego przepisu, jak również właściwej interpretacji jego treści do omawianego artykułu Kodeksu karnego dołączono niektóre przepisy orzecznictwa sądowego, stanowiące jednocześnie wykładnię sądową obowiązującego prawa.

Kolejna część przedstawia analizę przestępczości przeprowadzoną na podstawie danych statystycznych Policji pochodzących z systemu statystyki przestępczości „Temida”. Przedstawiono dane dotyczące przestępstw popełnionych przeciwko funkcjonariuszom Policji woj. kujawsko-pomorskiego z art. 222 kk. w latach 2009–2012. Analiza przedstawia miejsce zaistnienia wymienionego czynu z podziałem na powiaty. Zaprezentowano ilość dochodzeń i śledztw wszczętych w stosunku do ilości zakończonych postępowań przygotowawczych, jak również stosunek ilości przestępstw stwierdzonych³ do ilości przestępstw wykrytych⁴. Analiza uwzględnia również dane ilościowe dotyczące osób podejrzanych z podziałem na ich płeć oraz wiek.

³ Przestępstwa wykryte – to takie, którego popełnienie zarzucono, co najmniej jednej osobie i przyjęto w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, że popełniła ona przestępstwo.

⁴ Przestępstwa stwierdzone – to ogół czynów, których charakter, jako przestępstw został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego, B. Hołyst, *Kryminologia*, Warszawa 1999, s. 52.

Kolejna część publikacji opisuje przeprowadzone badania z zakresu wydarzeń nadzwyczajnych z udziałem funkcjonariuszy Policji woj. kujawsko-pomorskiego zaistniałych na przestrzeni lat 2009–2012, a dotyczących przestępstwa naruszenia nietykalności cielesnej Policjantów.

W oparciu o treść telegramów, zgromadzono dane pozwalające w ujęciu statystycznym i jakościowym zobrazować najczęstszy powód podjęcia interwencji policyjnej, miejsce i czas zaistnienia czynu, scharakteryzować osobę sprawcy w zakresie jej płci, wieku, strony przedmiotowej (zachowania), stanu psychofizycznego oraz podjętych w stosunku do niej działań dotyczących jej prawnej izolacji. Jednocześnie wyniki badania pozwalają przedstawić profil pokrzywdzonego policjanta w zakresie jego płci, wieku, stopnia doznanych obrażeń, miejsca pełnienia służby oraz posiadanego doświadczenia zawodowego.

2. Ochrona prawna policjantów

Przestępstwo z art. 222 kk. zostało ujęte w rozdziale XXIX części szczególnej Kodeksu karnego zatytułowanym „Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego”. Przedmiotem ochrony przestępstw umieszczonych w rozdziale XXIX kk. jest prawidłowa działalność instytucji państwowych i samorządowych. Ochrona ta obejmuje organy i instytucje należące do władz ustawodawczych, wykonawczych i wymiaru sprawiedliwości⁵. Nie chodzi tu jednak tylko o sprawność działania tych instytucji, ale i o ich autorytet⁶. Przez działalność instytucji państwowych i samorządowych podlegającą ochronie należy rozumieć aktywność funkcjonariuszy danej instytucji, służącą bezpośredniej realizacji celów tej instytucji. Dlatego kluczowym znaczeniem w wypadku przestępstw określonych w rozdziale XXIX kk. jest odpowiednie zdefiniowanie pojęcia „funkcjonariusz publiczny”⁷.

Policjanci, jako funkcjonariusze publiczni są ofiarami przestępstw określonych w rozdziale XXIX części szczególnej Kodeksu karnego. W art. 115 § 13 kk. poświęconym objaśnieniu wyrażeń ustawowych zdefiniowano pojęcie „funkcjonariusza publicznego”. Pomimo, że ustawodawca w wyszczególnionej grupie nie wskazał wprost określenia „funkcjonariusz Policji”, to jednak policjanci mieszczą się w grupie określonej w ust. 7 § 13 art. 115 kk., jako „funkcjonariusz organu powołanego do ochrony bezpieczeństwa publicznego (...)”⁸.

⁵ A. Marek, *Kodeks karny. Komentarz*, Lex 2010 nr 8056. (Odczyt: System Informacji Prawnej Lex Omega nr 201305.0.410).

⁶ A. Zoll, A. Barczak-Oplustil, G. Bogdan, i in., *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do art. 117–277 kk.*, Zakamycze, Kraków 2006, Lex nr 3072 (Odczyt: System Informacji Prawnej Lex Omega nr 201305.0.410).

⁷ G. Bogdan, K. Buchała, Z. Ćwiakalski, i in., *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do art. 117–277 kk.*, Zakamycze, Kraków 1999, s. 707.

⁸ Art. 115 § 13 ust. 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, (Dz.U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.) Tekst ujednolicony, stan na dzień 28.06.2012 r.

2.1. Naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego art. 222 kk.

Art. 222. § 1. kto narusza nietykalność cielesną funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 wywołało niewłaściwe zachowanie się funkcjonariusza lub osoby do pomocy mu przybranej, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia⁹.

Przedmiotem ochrony jest prawidłowa działalność instytucji państwowej lub samorządowej wymagająca wolnej od napaści aktywności funkcjonariusza publicznego, pełniącego swoje obowiązki służbowe lub aktywności osoby przybranej funkcjonariuszowi do pomocy, a także nietykalność cielesną samego funkcjonariusza lub osoby przybranej mu do pomocy, jako wartość związana ściśle z godnością osoby ludzkiej¹⁰.

W uzasadnieniu wyroku II AKa 13/08 z dnia 15.05.2008 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach wskazał, że *zgodnie z przepisem art. 58 ust. 1 i art. 27 ust. 1 ustawy o Policji, policjant jest zobowiązany dochować obowiązków, wynikających z roty złożonego ślubowania, a ta między innymi zakłada służbę w ochronie ustanowionego w państwie porządku prawnego, strzeżenia bezpieczeństwa państwa i jego obywateli, nawet z narażeniem życia. Nieprzestrzeganie tego obowiązku można by traktować z kolei, jako naruszenie zasad etyki zawodowej. Skoro, zatem funkcjonariusze policji w czasie pełnienia służby, nawet, jeśli pozaprawnie opuścili rejon wykonywania bezpośrednich czynności służbowych, uzgodnionych z dyżurnym komisariatu, zetknęli się z przestępczymi działaniami innych osób, to strzegąc z narażeniem życia bezpieczeństwa obywateli i ustanowionego w państwie porządku prawnego przed takim przestępczymi działaniami, w sposób zgodny z rotą ślubowania, pełnili oni czynności służbowe, podczas których czynna napaść na nich winna podlegać penalizacji przewidzianej przepisem art. 223 kk.¹¹*

Pełnienie obowiązków służbowych może mieć też miejsce w czasie wolnym od służby. Jeżeli w tym czasie funkcjonariusz publiczny podejmuje działania zmierzające do obrony porządku prawnego w zgodzie ze złożonym ślubowaniem, to korzysta ze wzmocnionej ochrony przewidzianej w art. 222 kk.¹² (Wyrok II Aka 41/02).

⁹ Art. 222 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.) Tekst ujednolicony, stan na dzień 28.06.2012 r.

¹⁰ G. Bogdan, K. Buchała, Z. Ćwiakalski, i in., dz. cyt., s. 709.

¹¹ Wyrok Sądu Apelacyjnego II AKa 13/08 w Katowicach z dnia 15.05.2008 r. [za:] P. Chmielewski, *Niebezpieczna służba policjanta w faktach*, Zakład Wyszkożenia Specjalnego, Szkoła Policji w Katowicach, Kraków 2012, s. 8–9.

¹² A. Zoll, A. Barczak-Oplustil, G. Bogdan i in., dz. cyt.

W uzasadnieniu wyroku II AKa 41/02 z dnia 23.03.2002 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach wskazał, że *funkcjonariusz policji, podejmując w czasie wolnym od pracy działania zmierzające do obrony porządku prawnego w zgodzie z rotą ślubowania wynikającego z przepisu art. 27 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji, działa w ramach obowiązków służbowych lub w związku z nimi, a tym samym korzysta ze wzmożonej ochrony przewidzianej w przepisie art. 222 § 1 k.k. i następane, o ile czyni to stosownie do wewnętrznych w służbie tej wymogów regulujących wykonanie określonych czynności służbowych, a tym samym pozwala oskarżonemu w sposób niebudzący wątpliwości na odbicie w jego świadomości wszystkich znamion konkretnego czynu zabronionego, z którego wspomniana dodatkowa ochrona ma wynikać*¹³.

Sprawcą przestępstwa określonego w art. 222 kk. może być każdy, co nadaje mu charakter przestępstwa powszechnego.

Przestępstwo znieważenia może być popełnione jedynie umyślnie w zamiarze bezpośrednim lub ewentualnym. Sprawca musi być świadomy, że dana osoba jest funkcjonariuszem publicznym pełniącym w danym czasie i miejscu obowiązki służbowe albo jest osobą do pomocy funkcjonariuszowi przybraną i chce lub godzi się na naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza lub osoby przybranej mu do pomocy¹⁴. Za osobę przybraną do pomocy funkcjonariuszowi należy rozumieć taką osobę, która została mu z urzędu do tej pomocy przydzielona albo, która pomaga mu na jego prośbę¹⁵.

W zakresie znamion czynności sprawczej przepis nie określa wprost sposobu zachowania się sprawcy. Najbardziej typową formą naruszenia nietykalności cielesnej będzie uderzenie. Innym zachowanie się sprawcy skutkującym naruszeniem nietykalności cielesnej funkcjonariusza Policji będzie szarpanie, popychanie, oplucie, podstawienie nogi czy ciągnięcie za włosy. Przestępstwo naruszenia nietykalności cielesnej jest przestępstwem formalnym dla bytu, którego nie jest koniecznym wystąpienie skutku w postaci doznania przez pokrzywdzonego policjanta lub osoby do pomocy mu przybranej, uszczerbku od fizycznego oddziaływania na jego cielesność.

Według orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażonego w uzasadnieniu do wyroku sygn. II AKa 252/01 z dnia 31 stycznia 2002 r. *występek określony w art. 222 § 1 k.k. jest przestępstwem formalnym – dokonanie przestępstwa nie zależy, przeto od zaistnienia skutku w postaci doznania przez funkcjonariusza publicznego jakiegokolwiek uszczerbku, jako skutku fizycznych oddziaływań sprawcy na jego ciało. Manipulowanie i dotykание pełniącego obowiązki służbowe funkcjonariusza policji, w związku z podjętymi przez niego*

¹³ Wyrok Sądu Apelacyjnego II AKa 41/02 w Katowicach z dnia 23.03.2002 r. [za:] P. Chmielewski, *Niebezpieczna służba policjanta w faktach*, Zakład Wyszkołenia Specjalnego, Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2012, s. 8.

¹⁴ G. Bogdan, K. Buchała, Z. Cwiakalski i in., dz. cyt., s. 713.

¹⁵ M. Mozgawa, M. Budyn-Kuik, P. Kozłowska-Kalisz, M. Kulik, *Kodeks karny. Komentarz*, wydanie V, Lex 2013 r., nr 8758 (Odczyt: System Informacji Prawnej Lex Omega nr 201305.0.410).

czynnościami służbowymi, takim przedmiotem jak rewolwer, spełnia znamiona określające czynność sprawczą określoną w art. 222 § 1 k.k., albowiem przedmiotem ochrony tego przepisu jest już samo zagrożenie dla toku wykonywania czynności służbowych, a nie tylko przeciwdziałanie powstaniu uszczerbków na ciele i zdrowiu funkcjonariusza¹⁶.

2.2. Ustawa o Policji

Poza regulacjami zawartymi w przepisach Kodeksu karnego w zakresie ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym, takie regulacje o charakterze porządkowym i odnoszących się bezpośrednio do funkcjonariuszy Policji znalazły się również w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Ustawa z dnia 27 listopada 2010 r., o zmianie ustawy Kodeks karny oraz ustawy o Policji wprowadziła bardzo istotną zmianę w zapisie art. 66 owiązującej do chwili obecnej ustawie o Policji.

W art. 66 ust. 1 wymienionej ustawy zawarto zapis mówiący, że policjant podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych¹⁷.

W ust. 2 art. 66 wskazano, że z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta również policjant, który poza czasem służby działa na rzecz:

- zapobieżenia zagrożeniu dla życia lub zdrowia ludzkiego,
- przywrócenia bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- ujęcia sprawcy czynu zabronionego.

Oprócz ujednoczenia terminologii używanej w ustawie o Policji z terminologią, jaką stosuje się w Kodeksie karnym, zmiany wprowadzone w art. 66 ustawy posłużyły przede wszystkim rozszerzeniu ochrony prawnej na funkcjonariuszy, który w czasie wolnym od służby będąc świadkami naruszenia któregokolwiek z przepisów prawa lub zasad współżycia społecznego podejmują interwencje, niezależnie od mogącego wystąpić zagrożenia dla zdrowia lub życia własnego bądź innych osób.

Odpowiednia ochrona prawna instytucji państwowych i samorządowych w tym funkcjonariuszy publicznych realizujących czynności na rzecz tych instytucji, którymi niewątpliwie są policjanci, odgrywa ogromne znaczenie dla skutecznego ścigania sprawców przestępstwa czynnej napaści na funkcjonariusza Policji.

Każdy z pełniących służbę policjantów powinien posiadać poczucie własnego bezpieczeństwa. Bezpieczeństwa, które w dużej mierze zależy od niego samego, ale również bezpieczeństwa zagwarantowanego funkcjonariuszom Policji ze

¹⁶ <http://www.pg.gov.pl/index.php?0,796>, „Prokuratura i Prawo” – wkł. 2004/5/19 [6.05.2013].

¹⁷ Art. 66 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.).

strony państwa. Każdy z obywateli, który dopuści się przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych bądź samorządu terytorialnego powinien mieć poczucie grożących mu konsekwencji w postaci dotkliwych sankcji przewidzianych za ich czyny, godzące jednocześnie w autorytet i bezpieczeństwo państwa, w którego imieniu działa każdy policjant.

Konstrukcja obowiązujących przepisów zapewnia również ochronę prawną osobom niepełniącym funkcji publicznych, które mając odwagę i poczucie odpowiedzialności nie wahają się podejmować działań na rzecz ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

3. Analiza przestępczości na podstawie danych sytemu statystyki przestępczości „Temida”

System „Temida” do roku 2013 wykorzystywany był przez służby policyjne do zbierania, gromadzenia, przechowywania, przetwarzania, opracowywania i udostępniania danych statystycznych o przestępczości oraz zamachach samobójczych i wypadkach tonięcia. Zasady gromadzenia danych statystycznych przez Policję zostały uregulowane w Zarządzeniu nr 350 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 lipca 2003 r. w sprawie zbierania, gromadzenia, przetwarzania i opracowywania danych statystycznych o przestępczości oraz zamachach samobójczych i wypadkach tonięcia.

W przedmiotowej części przedstawiono dane statystyczne dotyczące przestępstwa popełnionego przeciwko funkcjonariuszowi Policji w woj. kujawsko-pomorskiego z art. 222 w latach 2009–2012.

3.1. Przestępstwo z art. 222 kk. – naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych

Przestępstwo z art. 222 § 1 kk. popełnia ten, *kto narusza nietykalność cielesną funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3*¹⁸.

¹⁸ Art. 222 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny.

Tabela nr 1. Dane statystyczne za 2009 rok dotyczące przestępstw popełnionych przeciwko funkcjonariuszowi Policji z art. 222 kk. na terenie woj. kujawsko-pomorskiego¹⁹.

Jednostka – powiat	2009									
	Dochożenia i śledztwa wszczęte	Zakończzone	Przesiępstwa stwierdzone	Wykryte	Ogółem podejrzani	W tym mężczyźni	W tym kobiety	Czyny nieletnich	Osoby nieletnie	
bydgoski	23	24	31	31	22	20	2	-	-	
toruński	17	15	21	21	15	12	3	-	-	
włocławski	6	8	13	12	7	6	1	-	-	
nakielski	2	2	2	2	4	4	-	-	-	
aleksandrowski	-	2	2	2	2	2	-	-	-	
sepolieński	-	1	1	1	-	-	-	-	-	
brodnicki	3	2	5	5	3	2	1	-	-	
lipnowski	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
inowrocławski	3	3	6	6	3	3	-	-	-	
chełmiński	1	2	3	3	2	1	1	-	-	
radziejowski	-	-	1	1	1	-	1	-	-	
mogileński	1	1	2	2	1	1	-	-	-	
grudziądzki	4	3	3	3	3	3	-	-	-	
rypiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
tucholski	2	2	3	3	3	3	-	-	-	
golubsko-dobrzyński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
świętecki	5	6	7	7	6	5	1	-	-	
wąbrzeski	1	-	1	1	1	-	1	-	-	
żniński	1	2	2	2	3	3	-	-	-	
województwo kujawsko-pomorskie	70	73	103	102	76	65	11	-	-	

¹⁹ Dane statystyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy.

Tabela nr 2. Dane statystyczne za 2010 rok dotyczące przestępstw popełnionych przeciwko funkcjonariuszowi Policji z art. 222 kk. na terenie woj. kujawsko-pomorskiego²⁰.

Jednostka – powiat	2010									
	Dochożenia i śledztwa wszczęte	Zakończzone	Przesiępstwa stwierdzone	Wykryte	Ogółem podejrzani	W tym mężczyźni	W tym kobiety	Czyny nieletnich	Osoby nieletnie	
bydgoski	31	32	30	30	29	23	6	1	1	
toruński	11	11	15	15	13	12	1	-	-	
włocławski	6	5	10	10	8	7	1	-	1	
nakielski	4	5	6	6	6	3	3	-	-	
aleksandrowski	1	-	6	6	-	-	-	-	-	
sepołeński	1	2	2	2	2	2	-	-	-	
brodnicki	-	1	1	1	1	1	-	-	-	
lipnowski	2	3	4	4	3	3	-	-	-	
inowrocławski	7	8	8	8	9	8	1	-	-	
chełmiński	1	2	2	2	1	1	-	-	-	
radziejowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
mogileński	2	2	2	2	2	2	-	-	-	
grudziądzki	4	4	8	8	4	3	1	-	-	
rypiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
tucholski	3	2	2	2	2	2	-	-	-	
golubsko-dobrzyński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
świecki	2	1	2	2	1	1	-	-	-	
wąbrzeski	-	-	2	2	-	-	-	-	-	
żniński	4	3	3	3	3	3	-	-	-	
województwo kujawsko-pomorskie	79	81	103	103	84	71	13	1	2	

²⁰ Dane statystyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy.

Tabela nr 3. Dane statystyczne za 2011 rok dotyczące przestępstw popełnionych przeciwko funkcjonariuszowi Policji z art. 222 kk. na terenie woj. kujawsko-pomorskiego²¹.

Jednostka – powiat	2011									
	Dochożenia i śledztwa wszczęte	Zakończzone	Przestępstwa stwierdzone	Wykryte	Ogółem podejrzani	W tym mężczyźni	W tym kobiety	Czyny nieletnich	Osoby nieletnie	
bydgoski	37	34	47	47	40	35	5	-	-	
toruński	10	15	22	22	16	15	1	-	-	
włocławski	6	8	11	11	7	6	1	-	-	
nakielski	4	4	4	4	2	2	-	-	-	
aleksandrowski	2	2	4	4	2	2	-	-	-	
sepołeński	4	4	4	4	3	3	-	-	-	
brodnicki	4	3	6	6	3	2	1	-	-	
lipnowski	4	4	4	4	6	5	1	-	1	
inowrocławski	5	5	8	8	6	5	1	-	-	
chełmiński	2	1	2	2	1	1	-	-	-	
radziejowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
mogileński	1	1	1	1	1	1	-	-	-	
grudziądzki	6	3	6	6	3	2	1	-	-	
rypiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
tucholski	4	2	3	3	2	2	-	-	-	
golubsko-dobrzyński	-	-	1	1	-	-	-	-	-	
świecki	4	4	2	2	4	4	-	-	-	
wąbrzeski	3	2	2	2	2	2	-	-	-	
żniński	2	3	7	7	5	5	-	1	1	
województwo kujawsko-pomorskie	98	95	134	134	103	92	11	1	2	

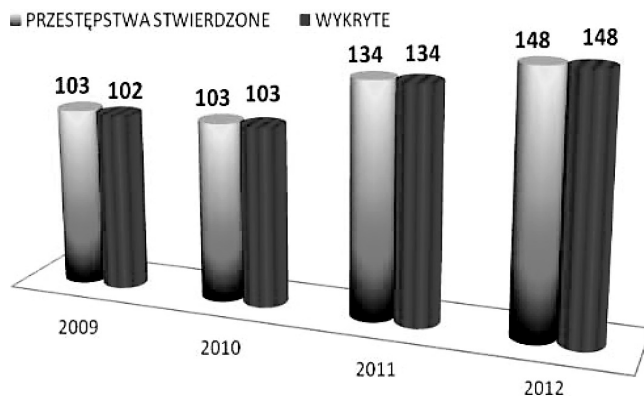
²¹ Dane statystyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy.

Tabela nr 4. Dane statystyczne za 2012 rok dotyczące przestępstw popełnionych przeciwko funkcjonariuszowi Policji z art. 222 kk. na terenie woj. kujawsko-pomorskiego²².

Jednostka – powiat	2012									
	Dochożenia i śledztwa wszczęte	Zakończzone	Przestępstwa stwierdzone	Wykryte	Ogółem podejrzani	W tym mężczyźni	W tym kobiety	Czyny nieletnich	Osoby nieletnie	
bydgoski	45	38	56	56	44	40	4	-	-	
toruński	20	16	21	21	19	19	-	-	-	
włocławski	6	6	16	16	7	7	-	-	-	
nakielski	6	3	4	4	3	3	-	-	-	
aleksandrowski	-	-	1	1	1	-	1	-	-	
sepoliński	4	1	5	5	2	1	1	-	-	
brodnicki	1	2	3	3	3	2	1	-	-	
lipnowski	6	4	7	7	4	4	-	2	-	
inowrocławski	4	2	3	3	2	2	-	-	-	
chełmiński	3	4	5	5	5	5	-	-	-	
radziejowski	3	2	2	2	2	1	1	-	-	
mogileński	3	2	2	2	1	1	-	-	-	
grudziądzki	5	9	10	10	9	8	1	1	1	
rypiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
tucholski	4	4	4	4	3	3	-	-	-	
golubsko-dobrzyński	-	-	1	1	-	-	-	-	-	
świecki	2	4	3	3	3	3	-	-	-	
wąbrzeski	1	1	2	2	1	1	-	-	-	
żniński	5	4	3	3	3	2	1	-	-	
województwo kujawsko-pomorskie	118	102	148	148	112	102	10	3	1	

²² Dane statystyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy.

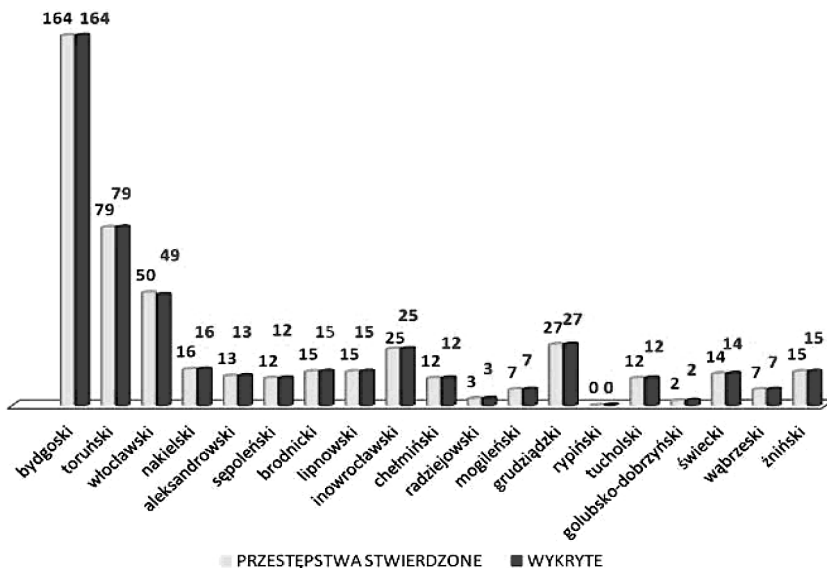
Wykres nr 1. Ilość przestępstw z art. 222 kk. stwierdzonych i wykrytych na terenie woj. kujawsko-pomorskiego z podziałem na lata.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych KWP w Bydgoszczy.

Zestawienie przedstawia dwuletnią równowagę a następnie eskalację w latach 2011 i 2012 ilości popełnianych przestępstw z art. 222 kk. wobec policjantów woj. kujawsko-pomorskiego. Wzrost ilości przestępstw stwierdzonych w ostatnich trzech latach był wprost proporcjonalny do ilości przestępstw wykrytych.

Wykres nr 2. Stosunek ilości przestępstw z art. 222 kk. stwierdzonych do przestępstw wykrytych w latach 2009–2012 z podziałem na powiaty.

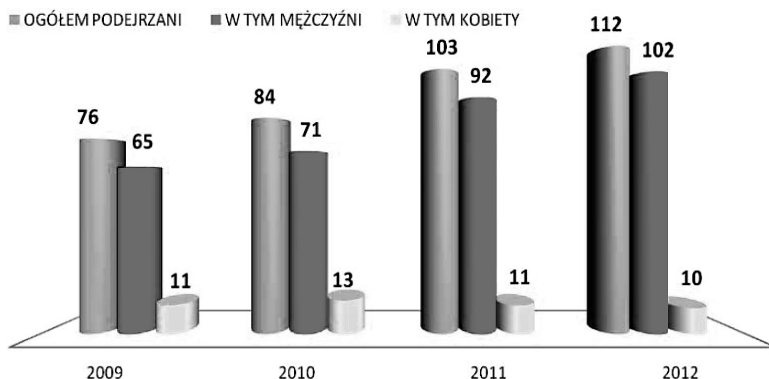

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych KWP w Bydgoszczy.

Z powyższego wykresu wynika, że 99% przestępstw z art. 222 k.k. zaistniałych na terenie woj. kujawsko-pomorskiego w latach 2009–2012 zostało

wykrytych. Jedynie w powiecie włocławskim spośród 50 przestępstw stwierdzonych wykryto 49. Analiza ilościowa wskazuje, że najczęściej dochodziło do naruszenia nietykalności cielesnej policjantów z powiatów na terenie, których funkcjonują komendy miejskie Policji tj. Bydgoszcz, Toruń, Włocławek i Grudziądz. Natomiast w powiecie rypińskim, jako jedynym w ostatnich 4 latach nie stwierdzono ani jednego przestępstwa dotyczącego naruszenia nietykalności cielesnej funkcjonariusza Policji.

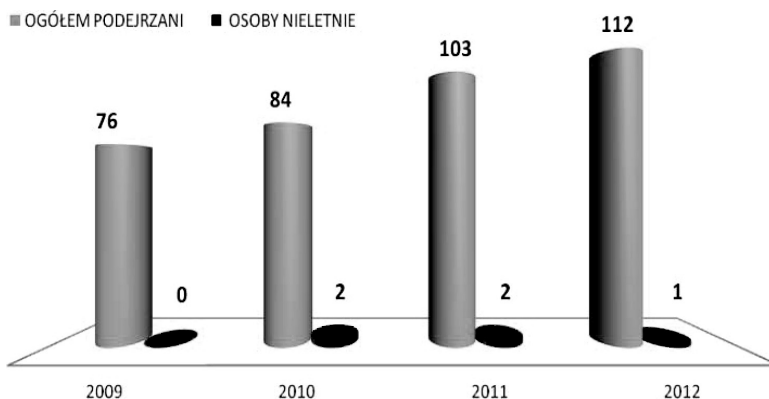
Wykres nr 3. Ilość osób podejrzanych o przestępstwa wykryte z art. 222 kk. na terenie woj. kujawsko-pomorskiego z podziałem na lata i płeć osób podejrzanych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych KWP w Bydgoszczy.

Z zestawienia wynika, iż zdecydowanie częściej mężczyźni dopuszczają się przestępstw naruszenia nietykalności cielesnej policjantów. Natomiast udział kobiet, jako sprawców pozostaje na przestrzeni ostatnich czterech lat na podobnym poziomie.

Wykres nr 4. Udział osób nieletnich, jako podejrzanych o przestępstwa z art. 222 kk. wykryte na terenie woj. kujawsko-pomorskiego w latach 2009–2012.

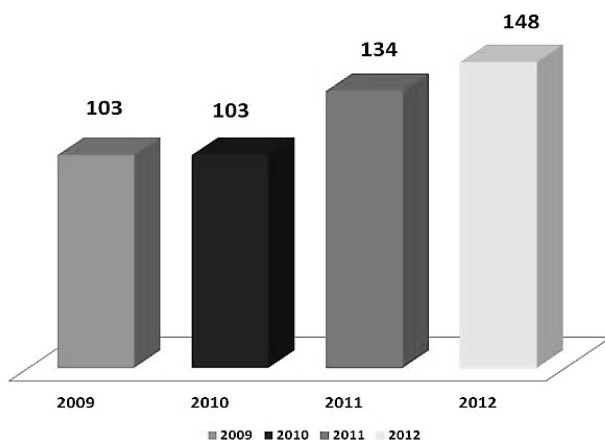

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych KWP w Bydgoszczy.

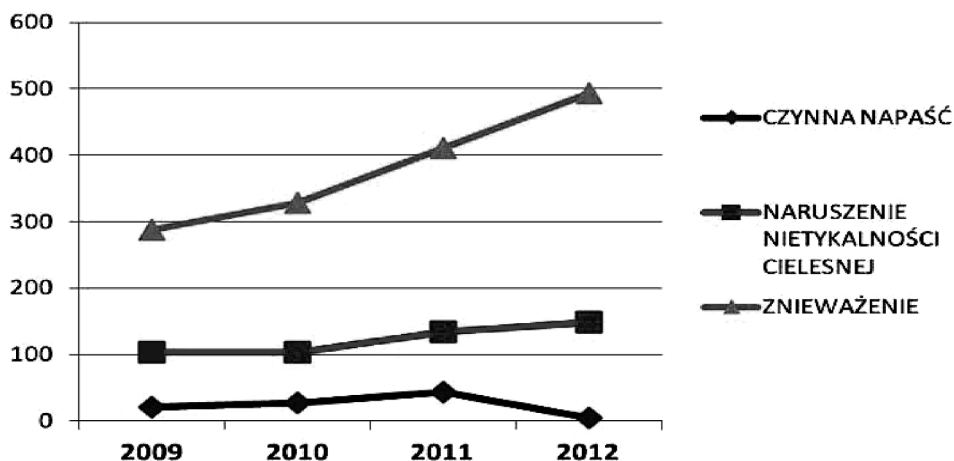
Ogółem funkcjonariusze woj. kujawsko-pomorskiego w latach 2009–2012 wszczęli 365 postępowań przygotowawczych prowadzonych w sprawach dotyczących naruszenia nietykalności cielesnej policjantów. W okresie czteroletnim zakończyli ich w sumie 351. W toku prowadzonych czynności procesowych stwierdzono popełnienie 488 przestępstw z art. 222 kk., z czego aż 487 zostało wykrytych, a w stosunku do sprawców zostały przedstawione zarzuty ich dokonania (popełnienia). Łączna liczba osób podejrzanych wyniosła, 375 z czego 45 stanowiły kobiety oraz 5 osób nieletnich.

3.2. Podsumowanie analizy

Wykres nr 5. Zestawienie zbiorcze ilości przestępstw z art. 222 kk. zaistniałych w latach – 2009, 2010, 2011, 2012 na terenie woj. kujawsko-pomorskiego.

Wykres nr 6. Analiza porównawcza ilości przestępstw popełnionych z art. 222 kk. w stosunku do popełnionych przestępstw z art. 223 kk. i 226 kk. w latach – 2009, 2010, 2011, 2012 na terenie woj. kujawsko-pomorskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych KWP w Bydgoszczy.

Dokonując porównania ilości zaistniałych czynów dotyczących naruszenia nieetykalności cielesnej funkcjonariusza Policji w każdym z badanych okresów warto jest zwrócić uwagę na powyższy wykres obrazujący trend i prognozę zjawiska przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych. Najistotniejszym staje się jednak udzielenie odpowiedzi na pytanie, które w domyśle zostało postawione na początku przedmiotowej analizy, a mianowicie jak wygląda skala zjawiska każdego z przestępstwa z art. 222 kk. na przełomie lat 2009–2012? Czy liczba przestępstwa rośnie czy maleje? Gdzie dochodzi najczęściej do ich popełnienia? Poniżej przedstawiono otrzymane wyniki niosące odpowiedź na postawione pytania:

Art. 222 kk. – naruszenie nieetykalności cielesnej funkcjonariusza Policji:

- średnio rocznie doszło do 122 przestępstw na terenie woj. kujawsko-pomorskiego,
- wzrost ilości przestępstw z art. 222 kk. zaistniałych w 2009 roku do ilości odnotowanej w 2012 wynosi – 45 zdarzeń. W związku z powyższym liczba popełnionych przestępstw rośnie z różną dynamiką, która w 2011 roku była na poziomie 130 natomiast w 2012 roku wyniosła 110,
- powiaty na terenie, których najczęściej naruszono nieetykalność cielesną policjantów to: bydgoski 164 razy, toruński 79 razy, włocławski 50 razy, grudziądzki 27 razy oraz inowrocławski 25 razy. Najbezpieczniejszym powiatem jest natomiast powiat rypiński, na terenie, którego nie odnotowano w badanym okresie ani jednego przypadku popełnienia przestępstwa z art. 222 kk,
- spośród 488 przestępstw stwierdzonych wykryto ich aż 487 osiągając wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw na poziomie 99,7%.

4. Badania dotyczące wydarzeń nadzwyczajnych z udziałem funkcjonariuszy policji woj. kujawsko-pomorskiego

W niniejszym części publikacji przedstawiono wyniki przeprowadzonych badań wydarzeń nadzwyczajnych z udziałem funkcjonariuszy Policji woj. kujawsko-pomorskiego zaistniałych na przestrzeni lat 2009–2012, a dotyczących przestępstwa naruszenia nieetykalności cielesnej.

4.1. Podstawa badań

Przedmiotowe badania przeprowadzono w oparciu o meldunki zdarzeniowe zwane dalej „telegramami”, które zostały sporządzone przez służbę dyżurną jednostek Policji w związku z zaistniałym na danym terenie garnizonu kujawsko-pomorskiego zdarzeniem z udziałem funkcjonariuszy Policji i przekazane do dyżurnego Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy.

Telegram dotyczący przestępstwa będącego przedmiotem badania tj. przestępstwa z art. 222 kk., zawiera w swoim opisie wstępną kwalifikację prawną czynu

dokonaną w związku z zaistniałym zdarzeniem. Często przyjęta kwalifikacja prawna czynu ulega zmianie w toku wykonywania czynności bądź prowadzonego postępowania przygotowawczego. W związku z powyższym zrezygnowano z podania ilościowego poszczególnych wydarzeń mających miejsce w latach 2009–2012 w oparciu o telegramy, jako źródło informacji o skali przestępstw, aby uniknąć podania danych nieodpowiadających rzeczywistej ilości popełnionych przestępstw, które zakończyły się sporządzeniem aktu oskarżenia. Wykorzystano jednak fakt zaistnienia fizycznej agresji wobec interweniujących policjantów.

4.2. Zakres badań i danych oraz metoda badawcza

Badanie opiera się głównie na analizie zgromadzonych w formie tabelarycznej danych. Badaniem objęto 406 telegramów zdarzeniowych sporządzonych w związku z naruszeniem nietykalności cielesnej funkcjonariusza Policji. Poniżej scharakteryzowano telegramy stanowiące materiał badawczy, z podziałem na lata i ilość.

Rok 2009:

telegramów z kwalifikacją czynu, jako przestępstwa z art. 222 kk. – 102.

Rok 2010:

telegramów z kwalifikacją czynu, jako przestępstwa z art. 222 kk. – 87.

Rok 2011:

telegramów z kwalifikacją czynu, jako przestępstwa z art. 222 kk. – 98.

Rok 2012:

telegramów z kwalifikacją czynu, jako przestępstwa z art. 222 kk. – 119.

Grupa badawcza – sprawcy

Do grupy badawczej „sprawcy” zostały zaliczone wszystkie osoby wykazane w 406 telegramach „zdarzeniowych” właśnie pod tak zatytułowaną pozycją. Grupę tą stanowią zarówno kobiety i mężczyźni, którzy na skutek swojego zachowania polegającego na agresji fizycznej zostali wskazani, jako sprawcy, którym przypisano dopuszczenie się czynu dokonując jego wstępnej kwalifikacji prawnej, jako przestępstwa z art. 222 kk. Łączna liczba wszystkich sprawców – 753 osób.

- Osób, którym przypisano popełnienie czynu z art. 222 kk. – 474.
- Osób, którym przypisano popełnienie jednocześnie czynu z art. 222 kk. i art. 226 kk. – 273.
- Osób, którym przypisano popełnienie jednocześnie czynu z art. 222 kk. i art. 223 kk. – 5.
- Osób, którym przypisano popełnienie jednocześnie czynu z art. 222 kk. i art. 223 kk. i art. 226 kk. – 1.

Grupa badawcza – ofiary

Podobnie jak w grupie „sprawcy” do populacji „ofiary” zostali włączeni wszyscy policjanci biorący udział w zdarzeniach opisanych w 406 telegramach i wskazani w pozycji zatytułowanej „osoby pokrzywdzone”. Grupa składa się z policjantów mężczyzn i policjantów kobiet, wobec, których popełniono prze-

stępstwo z art. 222 kk. Przypisanie danego przestępstwa do pokrzywdzonego policjanta wynikało z opisu zdarzenia i wyraźnego wskazania, wobec, którego spośród interweniujących policjantów sprawca popełnił dane przestępstwo.

- Liczba policjantów, wobec, których popełniono przestępstwo z art. 222 kk. – 555.
- Liczba policjantów, wobec, których popełniono podczas jednej interwencji przestępstwo z art. 222 kk. i art. 226 kk. – 318.
- Liczba policjantów, wobec, których popełniono podczas jednej interwencji przestępstwo z art. 222 kk. i art. 223 kk. – 3.
- Liczba policjantów, wobec, których popełniono podczas jednej interwencji przestępstwo z art. 222 kk. i art. 223 kk. i art. 226 kk. – 3.
- Liczba policjantów, wobec, których popełniono podczas jednej interwencji przestępstwo z art. 223 kk. i art. 226 kk. – 32.

Przedstawione kolejno wyniki badań pozwoliły w efekcie końcowym udzielić pełnej i wyczerpującej odpowiedzi na pytania:

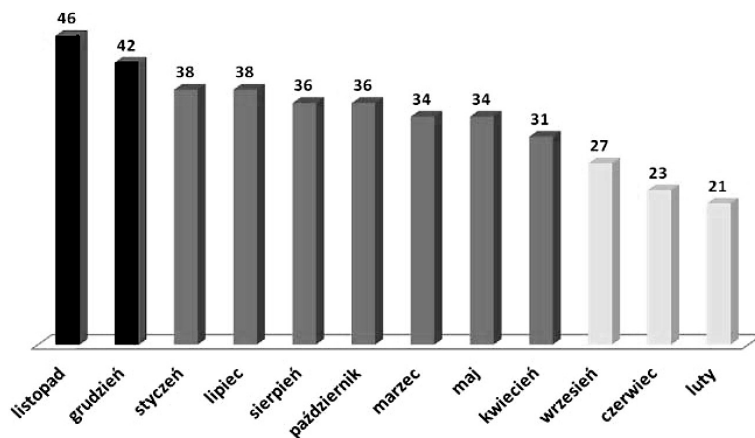
- Kiedy i gdzie dochodziło najczęściej do zdarzenia?
- Co było powodem interwencji policyjnej?
- Kim był sprawca zdarzenia tj., w jakim wieku i jakiej płci?
- W jakim znajdował się stanie psychofizycznym w trakcie czynu?
- Jakie czynności podjęto wobec zatrzymanej osoby?
- Kim był pokrzywdzony policjant tj.: w jakim wieku, jakiej płci i jak długo pełni służbę w Policji i w jakiej komórce?

Na końcu rozdziału przedstawiono w formie opisowej informacje dotyczące zarówno przedmiotu czynu, podmiotu czynu, stronę przedmiotową i podmiotową czynu zabronionego.

4.3. Charakterystyka miejsca i czasu

Naruszenie nietykalności cielesnej policjanta – art. 222 kk.

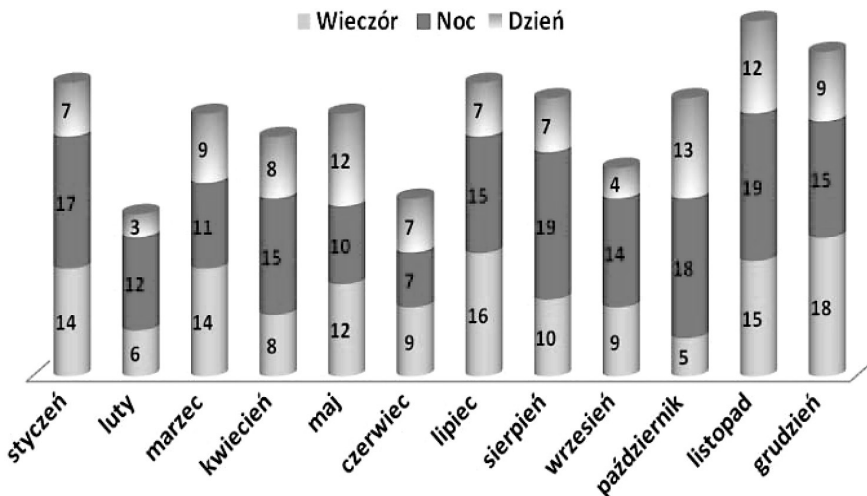
Wykres nr 7. Naruszenie nietykalności policjanta art. 222 kk. w latach 2009–2012.

Źródło: Opracowanie własne.

Do popełnienia przestępstwa z art. 222 kk. najczęściej dochodziło w miesiącu listopadzie i grudniu a więc w porze jesienno-zimowej. Przestępstwa popełnione w miesiącu listopadzie stanowią 13% wszystkich przestępstw naruszenia nietykalności cielesnej popełnionych na przestrzeni lat 2009–2012.

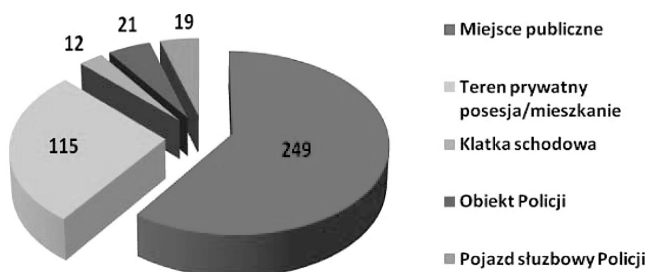
Wykres nr 8. Ilość przestępstw z art. 222 kk. zaistniałych na terenie woj. kujawsko-pomorskiego w poszczególnych miesiącach i porach doby na przestrzeni lat 2009–2012.

Źródło: Opracowanie własne.

Do naruszenia nietykalności cielesnej funkcjonariusza Policji na przestrzeni lat 2009–2012 doszło najczęściej w miesiącu listopadzie. Ogólna liczba zdarzeń gdzie przyjęto wstępną kwalifikację prawną czynu z art. 222 kk. w stosunku, co najmniej do jednego sprawcy zdarzenia wyniosła 46. Z powyższego zestawienia wynika również, iż najczęściej przedmiotowe zdarzenia zaistniały w porze nocnej pomiędzy godzinami 22.00 a 6.00. Zauważalne jest również tendencja wzrostu ilości przestępstw wraz ze zmieniającą się porą dnia. Na przestrzeni 4 lat 42% przestępstw z art. 222 kk. popełniono w porze nocnej, natomiast 33% w porze wieczornej a 24% przestępstw w godz. między 6.00 a 18.00.

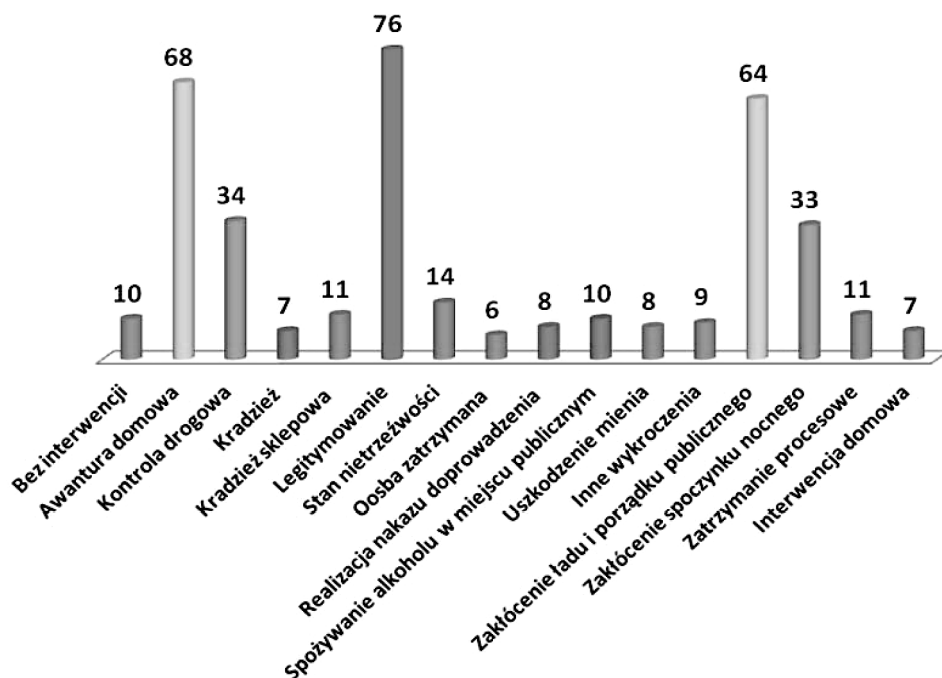
Wykres nr 9. Miejsca, w których najczęściej doszło do popełnienia czynu z art. 222 kk. zaistniałych na terenie woj. kujawsko-pomorskiego w latach 2009–2012.

Źródło: Opracowanie własne.

Najczęściej do zaistnienia czynu z art. 222 kk. doszło w miejscu publicznym, bo aż 249 razy na 406 zidentyfikowanych miejsc, co stanowiło 61% spośród ogółu. Drugim z miejsc gdzie doszło do aż 155 zdarzeń był teren prywatny (mieszkanie, dom, teren posesji) – 38%, co w korelacji z poniższym zestawieniem wskazuje, że awantura domowa, to drugi z najczęstszych, (co do ilości) powodów interwencji policjantów.

Wykres nr 10. Rodzaj i ilość interwencji, podczas realizacji, których doszło do naruszenia nietykalności cielesnej policjanta w woj. kujawsko-pomorskim w latach 2009–2012.

Źródło: Opracowanie własne.

W powyższym zestawieniu wykazano ilość i rodzaje interwencji podczas realizacji, których doszło do wydarzenia zakwalifikowanego, jako przestępstwo z art. 222 kk. Z uwagi na ilość wszystkich rodzajów interwencji zestawienie zawiera wykaz jedynie tych, które jako powód interwencji wykazane zostały więcej a niżeli 5 razy. Korelacja czasu zaistnienia przestępstw z art. 222 kk. w latach 2009–2012 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w oparciu o dane systemu „Temida” z miejscami, w których sprawca działał, oraz powodem podjęcia przez policjantów interwencji podczas realizacji, której doszło do naruszenia nietykalności cielesnej funkcjonariusza, przedstawia następującą definicję miejsca i czasu tj. powiat bydgoski, miesiąc listopad, pora nocna w godz. 22.00 a 6.00 w miejscu publicznym podczas realizacji przez Policję interwencji dotyczącej czynności legitymowania.

4.4. Profil sprawcy przestępstwa z art. 222 kk.

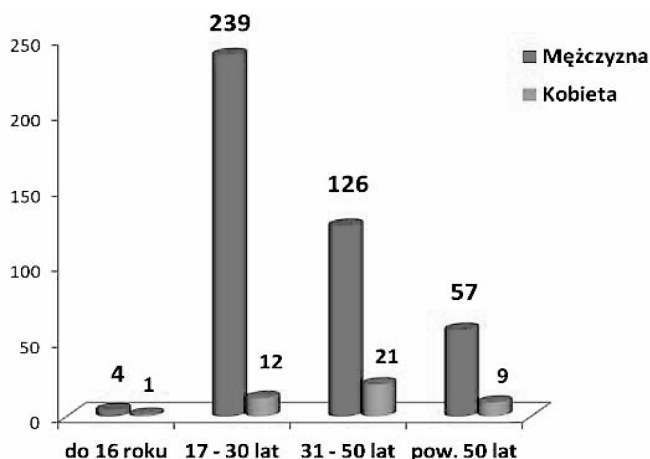
Do badanej grupy „sprawcy” zostały zaliczone wszystkie osoby wykazane w 406 telegramach zdarzeniowych właśnie pod tak zatytułowaną pozycją. Przedmiotową grupę stanowią zarówno kobiety i mężczyźni, którzy na skutek swojego zachowania polegającego na agresji fizycznej zostali wskazani, jako sprawcy, którym przypisano dopuszczenie się czynu dokonując jego wstępnej kwalifikacji prawnej, jako przestępstwa z art. 222 kk.

Łączna liczba wszystkich sprawców, którym przypisano popełnienie czynu z art. 222 kk. – 474.

Naruszenie nietykalności cielesnej policjanta – art. 222 kk.

Badaną grupę sprawców, którym przypisano popełnienie przestępstwa z art. 222 kk. zdominowały osoby w wieku 17–30 lat stanowiąc 54% wszystkich objętych badaniem. Średni wiek mężczyzny spośród najliczniejszej grupy wiekowej sprawców wynosił około 24 lat. Natomiast kobiety około 25 lat. Ciekawym stwierdzeniem jest również fakt, że aż 14% sprawców stanowiły osoby w wieku powyżej 50 roku życia, gdzie średnia wieku zarówno dla mężczyzny i kobiety wyniosła 58 lat.

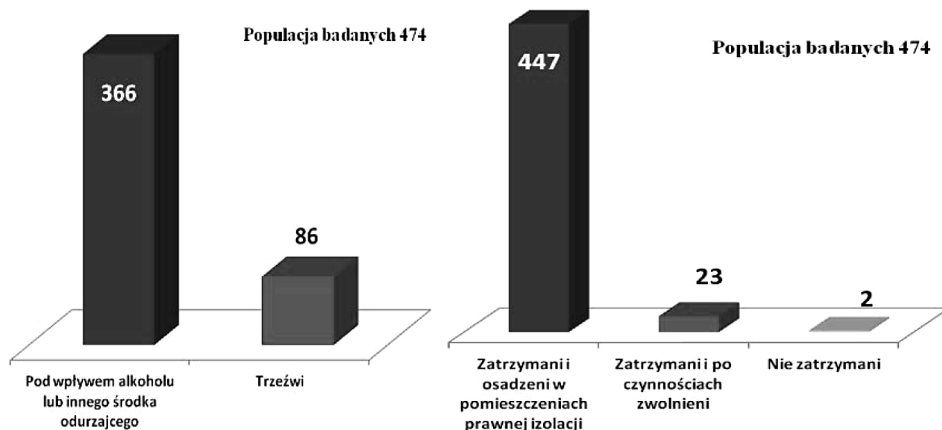
Wykres nr 11. Podział osób naruszających nietykalność cielesną policjantów ze względu na wiek i płeć.

Źródło: Opracowanie własne.

Przedstawione zestawienia (Wykresy nr 11 i 12) zostały opracowane na podstawie populacji liczącej łącznie 474 osoby. Z uwagi na fakt, że nie każda z zatrzymanych osób została poddana badaniu na zawartość alkoholu w organizmie lub przedmiotowej informacji nie ujęto w treści telegramu ze zdarzenia, wynik badania i proporcje opracowano jedynie w oparciu o dane stwierdzone. W ten sam sposób opracowano wyniki dotyczące czynności podjętych w stosunku do ujawnionych i zatrzymanych sprawców.

Wykres nr 12. Stan psychofizyczny sprawców oraz podjęte wobec nich działania.

Źródło: Opracowanie własne.

Spośród wszystkich sprawców przestępstwa z art. 222 kk. 77% z nich znajdowało się w chwili jego popełnienia w stanie pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego. Aż 99% sprawców zostało zatrzymanych, z czego 95% osadzono w pomieszczeniach prawnej izolacji natomiast 5% sprawców zwolniono po wykonaniu z ich udziałem czynności.

Podsumowując tą część badań można w oparciu o kolejne wyniki poszerzyć budujący się obraz okoliczności i sprawcy przestępstwa z art. 222 kk. zaistniałego na przestrzeni lat 2009–2012 w woj. kujawsko-pomorskim. Najczęściej doszło do niego w powiecie bydgoskim, w miesiącu listopadzie w porze nocnej w godz. 22.00 a 6.00 w miejscu publicznym podczas realizacji przez Policję interwencji dotyczącej czynności legitymowania. Sprawcą był mężczyzna w wieku 24 lat znajdujący się pod wpływem alkoholu, który w związku z popełnionym czynem został zatrzymany i osadzony w pomieszczeniu prawnej izolacji.

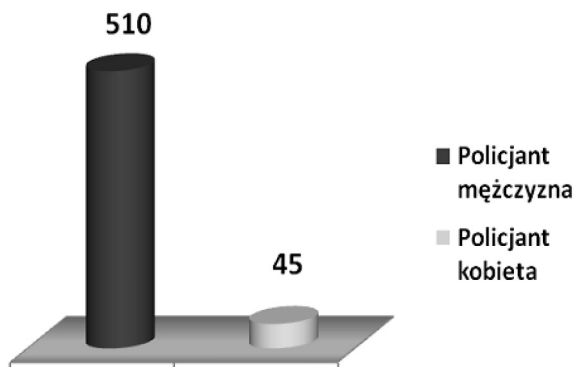
4.5. Profil ofiary przestępstwa z art. 222 kk.

Naruszenie nietykalności cielesnej policjanta art. 222 kk.

Prezentowany wykres obrazuje liczbę pokrzywdzonych policjantów realizujących interwencje, podczas których doszło do popełnienia, co najmniej jednego z przestępstw z art. 222 kk. w stosunku, co najmniej do jednego z interwenujących policjantów.

Łączna liczba policjantów, wobec których popełniono przestępstwo naruszenia nietykalności cielesnej wyniosła w latach 2009–2012 – 555 osób. Wśród pokrzywdzonych policjantów 9% stanowiły kobiety.

Wykres nr 13. Liczba pokrzywdzonych policjantów z tytułu przestępstwa z art. 222 kk.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela nr 5. Staż służby i średnia wieku policjantów w stosunku, do których popełniono według wstępnej kwalifikacji prawnej przestępstwo z art. 222 kk.

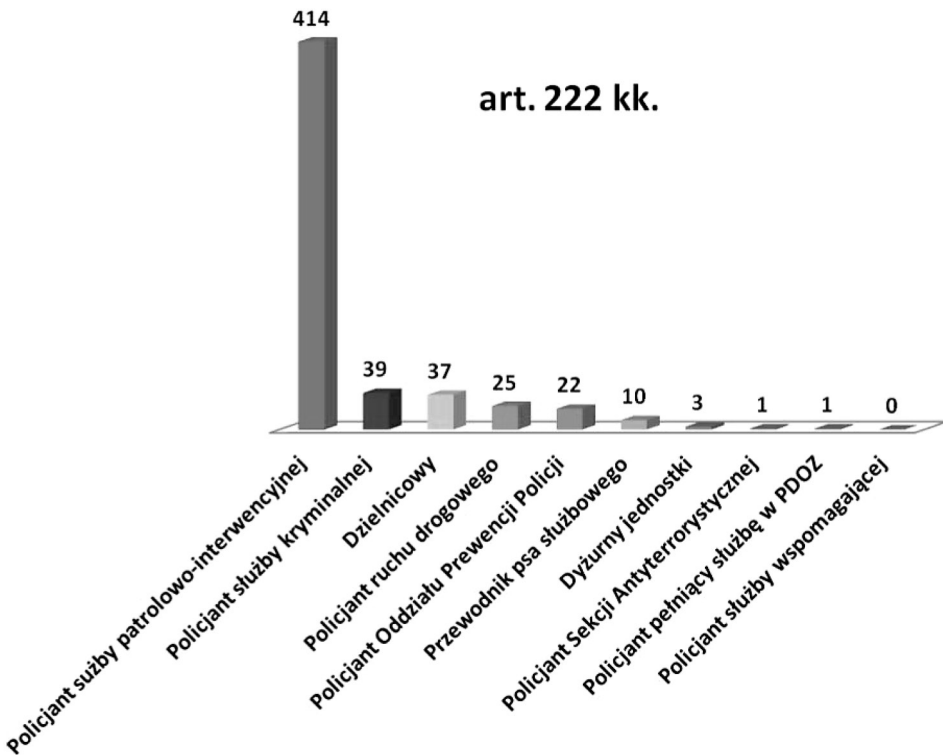
Naruszenie nietykalności cielesnej policjantów – art. 222 kk. – na przestrzeni lat 2009–2012 w woj. kujawsko-pomorskim				
Staż służby	Policjant mężczyzna	Średnia wieku (w latach)	Policjant kobieta	Średnia wieku (w latach)
1–3 lat	207	27	35	28
4–10 lat	226	30	10	30
11–20 lat	69	39	--	--
Powyżej 20 lat	7	43	--	--
Liczba badanych policjantów	509	--	45	--

Źródło: Opracowanie własne.

Najliczniejszą grupę pokrzywdzonych policjantów, bo aż 44% stanowili funkcjonariusze ze stażem służby nieprzekraczającym 3 lat. Spośród nich 15% to kobiety. Średni wiek policjanta ze stażem służby do 3 lat wynosił dla mężczyzn 27 lat, a dla kobiet 28 lat. Drugą, co do wielkości grupę, bo aż 42% stanowili policjanci ze stażem służby w Policji między 4–10 lat, których średni wiek wynosił 30 lat. Kolejna grupa wielkości 13% to policjanci ze stażem służby 11–20 lat i średnim wiekiem 39 lat. Zaledwie 1% to policjanci ze stażem służby w Policji przekraczającym 20 lat i średnią wiekiem 43 lata.

W wyniku dokonanej analizy stwierdzono, że wśród grupy policjantów, ze stażem powyżej 10 lat nie znajdowała się żadna kobieta.

Wykres nr 14. Ilość pokrzywdzonych policjantów z podziałem na charakter realizowanych przez nich zadań i pełnione funkcje, w stosunku, do których popełniono przestępstwo naruszenia nietykalności cielesnej.

Źródło: Opracowanie własne.

Ze sporządzonego zestawienia wynika, że 75% spośród wszystkich pokrzywdzonych to funkcjonariusze służby prewencyjnej realizujący zadania patrolowo-interwencyjne. Policjanci służby kryminalnej stanowią 7% pokrzywdzonych funkcjonariuszy oraz 7% policjanci pełniący funkcję dzielnicowego. Natomiast 4%–5% pokrzywdzonych stanowią kolejno policjanci ruchu drogowego i Oddziału Prewencji Policji. Także 3 policjantów pełniących funkcję dyżurnego jednostki Policji padło ofiarą przestępstwa z art. 222 kk. Otrzymane wyniki wskazują, że najczęściej ofiarami przestępstw z art. 222 kk. są funkcjonariusze realizujący zadania zewnętrzne, niemniej jednak stwierdzono przypadki naruszenia nietykalności cielesnej policjantów pełniących służbę w pomieszczeniach jednostki na stanowisku kierowania. Należy zdawać sobie sprawę, że służba dyżurna niejednokrotnie ma bezpośredni i fizyczny kontakt z osobami doprowadzonymi do jednostki Policji z różnych powodów. Często są to osoby nietrzeźwe, wobec których należy przeprowadzić badanie na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu, lub które zostały zatrzymane i istnieje konieczność osadzenia i dokonania fizycznego sprawdzenia osoby pod kątem ujawnienia przedmiotów, których posiadanie w Pomieszczeniu dla Osób Zatrzymanych jest zabronione.

5. Zakończenie

Podsumowując przeprowadzone badania można w oparciu o uzyskane wyniki zaprezentować ostateczny obraz okoliczności, miejsca, czasu, profilu sprawcy i ofiary przestępstwa z art. 222 kk. zaistniałego w latach 2009–2012 w woj. kujawsko-pomorskim. Najczęściej doszło do niego w powiecie bydgoskim, w miesiącu listopadzie w porze nocnej w godz. 22.00 a 6.00 w miejscu publicznym podczas realizacji przez Policję interwencji dotyczącej czynności legitymowania. Sprawcą był mężczyzna w wieku 24 lat znajdujący się pod wpływem alkoholu, który w związku z popełnionym czynem został zatrzymany i osadzony w pomieszczeniu prawnej izolacji. Napastnik dopuścił się czynu w stosunku do mężczyzn policjantów pełniących służbę w ogniwie patrolowo-interwencyjnym, którzy pełnili służbę w Policji nie dłużej niż 3 lata a ich średni wiek wynosił 27 lat. Najczęstszym sposobem popełnienia przestępstwa naruszenia nietykalności cielesnej było fizyczne oddziaływanie na policjanta poprzez jego popychanie, szarpanie, kopanie lub uderzanie rękoma po twarzy lub innych częściach ciała. Spośród 406 interwencji w 85% z nich policjanci nie odnieśli żadnych obrażeń, natomiast w pozostałych 15% interwencja zakończyła się doznaniem, przez co najmniej jednego z policjantów lekkiego uszkodzenia ciała w postaci np. wybitcia kciuka, zasinienia, złamania nosa, wybitcia zęba, rozcięcia wargi, bolesności.